

Tweehonderd jaar Bergense jaartallen

Samengesteld en bijgewerkt door Allard Willemier Westra tot 11 december 2018

Deze lijst komt voort uit het werk van de Fotoherkenningsgroep, een onderdeel van de Werkgroep Beeld & Geluid. Het bleek niet altijd eenvoudig te zijn, om de daar vertoonde en beschreven foto's en prentbriefkaarten van een juiste datering te voorzien. In dat geval kan deze jaartallenlijst soms uitkomst bieden. De lijst is zeker niet compleet. Bovendien bevat de lijst vrijwel zeker fouten en onnauwkeurigheden. **Suggesties voor verbeteringen zijn zeer welkom!** U kunt daarvoor contact opnemen met Allard Willemier Westra, telefoon 5894249, allardmargreet@quicknet.nl De lijst wordt op de HVB-web site één á twee keer per jaar bijgewerkt.

Inleiding en uitleg

De jaartallenlijst lijst bevat hoofdzakelijk data die direct te relateren zijn aan huizen, gebouwen, wegen of andere objecten die cartografisch vast te leggen zijn. Gebeurtenissen ontbreken dus meestal. Zo veel mogelijk is er achter een jaartal een boek of artikel vermeld, waarin men er meer informatie over kan vinden. Ook deze bronverwijzingen worden steeds bijgewerkt. De ermee corresponderende bronnenlijst verschijnt later. Intussen kunt u desgewenst informatie over het betreffende boek of artikel krijgen via de bovengenoemde adresgegevens. De haakjes [ ] betekenen dat er ook nog een ander jaartal in omloop is. Bergen aan Zee komt er nog bekaaid af. Aan dit dorpsdeel zal later meer aandacht worden besteed. Ook hier geldt: suggesties welkom.

Het is een voortdurende uitdaging om alle relevante jaren op te nemen. Maar er is behalve de Bergense Kroniek gelukkig ook nog een flink aantal boeken beschikbaar, waarin ook vele nuttige jaartallen vermeld staan. Ik noem hier enkele van de de belangrijkste:

- Straatnamen in Bergen door de eeuwen heen (Bob van de Graaf c.s., 2003)
- De eeuw van de middenstanders (Piet Vijn, 2010)
- Oude ansichten van Bergen Piet Mooy, Henk Jellema & Alphons Leysen, 1973)
- Oude foto's van Bergen (Piet Mooy, Henk Jellema & Alphons Leysen, 1972)
- O ja, dat was Bergen (Henk Jellema & Piet Mooy, 1992)
- Bergen door de ogen van Bonda (Frits David Zeiler, 2010)
- Bergen van A tot Z (Henk Jellema, 2007)
- Groeten uit Bergen!; toen en nu (Eric Koch en Ed Duin, 2018)

Bij de Fotoherkenninggroep gebruiken we daarnaast enkele alledaagse hulpmiddeltjes om jaartallen iets nauwkeuriger vast te kunnen stellen of beter in te schatten:

- De afdruktechniek gebruikt voor de betreffende foto of prentbriefkaart
- De grootte van bomen en struiken die erop staan
- De kleding van de afgebeelde mensen
- De staat waarin gebouwen, monumenten of wegen verkeren.
- Het soort straatlantaarns, telefoon-, of telegraafpalen.
- Het soort bestrating (of de afwezigheid ervan).
- Het type auto dat erop staat en/of het kenteken ervan (**blauw aangegeven**)
- Het telefoonnummer dat erop staat (**aangegeven in groen**)
- De afdruktechniek, het formaat e.d. van prentbriefkaarten (**rood aangegeven**)

Met bijdragen van:

Yvon Bos Eyssen (YBE)
Ed Duin (ED)
Irmgard Duin (ID)
Eldert Groenewoud (EG)
Aalt van Huissteden (AvH)
Henk Jellema (HS)
Bert van der Miesen (BvdM)
Piet Mooij (PM)
Kees Orij (KO)
Jan Rein Pruntel (JR)
Leo Rotthier (LR)
Henk Schotten (HS)
Gré Schouten-Dapper (GS)
Fred Vis (FV)
Ru Waalewijn (RW)
Kees Wokke (KW)

*

Inventaris van het Gemeente Archief (Bergen) 1922-1969 (IGB)

Repertorium van de Gemeente Bergen (RGB) Samengesteld door Henk Min 1993

- **1809** - De RK-schuilkerk aan de Achterweg in Oostdorp brandt af (zie: Zeiler 1999: 50 e.v.)
- **1810** - De eerste officiële RK-kerk sinds de beeldenstorm hoek Dorpsstraat / Kl. Dorpsstraat
- **1815** - Heerlijkheidsrechten gedeeltelijk hersteld. (onder P. Barnaart, eigenaar tot **1851**)
- **1821** - Afbraak Huis Maasdammerhof, v/h Cranenbergh [1825] (zie: Zeiler 1986: 63 e.v.)
- **1824** - Koedijker vlotbrug aangelegd
- **1832** - De 'Meerweg' (Bergerweg) naar Alkmaar wordt verbeterd tot schulpweg
- **1841** - Tolheffing aan de Schulpweg / Bergerweg (zie Waalwijn 2015) [1833?]
- **1842** - Aan het begin van de Alkmaarscheweg (Schulpweg / Bergerweg) komt een tolhuisje
- **1851** - Jan Jacob van Reenen koopt de heerlijkheid
- **1855** - De school aan de Schoolstraat (Ruïnelaan) wordt geopend [1846] (in **1932** afgebroken)
- **1857** - Klaas Bruin sticht Duinvermaak dat in 1913 een nieuw onderkomen kreeg (zie: Koch en Duin 2018: 68-69) Zie: **1860**
- **60**
- **1860** - Klaas Bruin begint de uitspanning 'Duinvermaak'. In **1800** werd dit gebouw als boerderij gesticht (zie Stevens en Winder 2007: 5 - 9)
- **1862** - Oude boerderij tegenover Het Zandgat verbouwd tot buitenherberg Duinvermaak, alias Het Vrouwtje aan het Duin (in de volksmond). In **1913** verbouwd tot het huidige Duinvermaak.
- **1864** - 'Oude Begraafplaats' in gebruik genomen. (AvH) (zie: de Wit: 1998: 4 - 7 en Bleys 2009: 9 - 12)
- **1864** - De boerderij van Schouten gebouwd (oud Zaneegeest). Lag toen aan de Westerweg. (Twee jaar later aan de (Oude) Natteweg. Zie 1866.) Later veranderde het adres in Baakmeerdijk. (GS) (zie voor bewonersgeschiedenis Zaneegeest, Tamis 2006 34 e.v.) (GS)
- **1865 (vanaf)** - De eerste 'rentenierswoningen' verschijnen aan de Hoflaan en de Dorpsstraat
- **1866** - Door grondruil met de gemeente komt de Oude Natteweg tot stand. (GS)
- **1866 - 1867** - De vorige RK-kerk gebouwd. (zie: Zeiler: 1999: 60 e.v.)
- **1867** - Plan om de Ruïnekerk te slopen vrijdeld

- **1868** - Er komt een doorrijstal aan de herberg ‘Duinvermaak’
- **1869 - 1913** Petroleumlantaarns. (zie speciaal themanummer 10 Historische Kroniek, Bergen onder stroom 2013)
  - **70**
- **1871** - ‘In de Kat op de Kinderdijk’, Hoflaan 16 gezet. In **1916** ingrijpend verbouwd. Het huis heette daarna Anna. (NB Aan de Dorpsstraat 27 staat tegenwoordig een huis dat ook zo heet)
- **1872** - Er komt een eenvoudig soort verharding op de doorgaande wegen naar Schoorl, Zanegeest en Koedijk. Een bezoekje aan het dorp en het toerisme krijgen daardoor een impuls
- **1872** - Afgifte vergunning verharding wegdek Eeuwige Laan
- **1876** - De kolfbaan (latere toneelzaal enz.) wordt naast de Rustende Jager gebouwd. (zie: Pascha 1955; 12 - 13 en onder meer ‘Regionaal Archief’ in Alkmaarsche Courant 2008)
  - **80**
- **1880** - Bergen krijgt een tweede kolfbaan ‘De Vriendschap’ in het pand dat al in **1884** verbouwd zou worden tot ‘Zuilenhof’
- **1881** - Bouw pastorie aan het eind van De Dorpsstraat (later aantal jaren Vrije School). [1880]
- **1882** - Eerste steenlegging Kranenburgh
- **1883** - Jan Jacob van Reenen overlijdt; Jacob volgt op
- **1883** - Banketbakker Hendrik Roos plaatst een ‘oud-Hollands’ kioskje bij de muur van de Ruinekerk waar het stond tot **1905**
- **1884** - Herberg de Vriendschap (met kolfbaan) verbouwd tot Zuilenhof door Maschmeijer. (zie: Gelens en Van de Graaf 2008)
- **1885** - Begin van de ‘Waterfabriek’ inclusief de Bergense watertoren
- **1891 - 1892** - De eerste telefoons en (eenvoudige rechte) telefoonpalen in Bergen.
- **1885** - Jacob van Reenen burgemeester (tot **1923**) (zie: de Haan 2001: 109 - 128, de Haan 2002: 3 - 7 en Bos 2010)
- **1888** - De kort ervoor verbrande boerderij aan de Baakmeerdijk 5 is weer opgebouwd. (GS)
  - **90**
- **1890** - De Bergerschelpweg (nu Bergerweg) wordt na eerste plannen in **1830** bestraat
- **1890** - De paarden-omnibusdienst ‘NV Tram Omnibus Dienst Noord Kennemerland’ opgericht Deze reed van Alkmaar via Bergen naar Egmond. In **1901** alweer opgeheven
- **1892** - Het dorp krijgt een telegraaf onder de naam: ‘Rijkstelefoonkantoor’ (Van de Graaf 1998)
- **1892** - **Prentbriefkaart** - De eerste Nederlandse prentbriefkaarten gedrukt. Slechts de voorzijde mag worden beschreven. De adreszijde is ongedeeld. De afbeelding is doorgaans getekend; maar in toenemende mate in steendruk (litho)
- **1893 - 1894** - Begin met de systematische aanleg van dennenbossen in Schoorlse duinen. (zie: Nieuwenhuizen 1988: 13 e.v., Bos 1999: 8-22 en Roos 2009: 64 - 65)
  - **95**
- **1895 - 1900 circa** - De eerste prentbriefkaarten van Bergen verschijnen (zie: Zeiler 2007: 2-3)
- **1896** - Wit-stenen huis patisserie Roos gebouwd
- **1896** - Aan de Rustende Jager wordt een Kolfbaan gebouwd. (zie: Zeiler 2003)
- **1897** - IJsbrand Oldenburg begint café ‘Het Wapen van Brederode’, hoek Fransche steeg / Kl. Dorpsstraat. Later werd ‘Café Oldenburg’ een bekend kunstenaarscafé. Sloot **1950**.
- **1897** - De eerste zusters Ursulinen komen naar Bergen. (LR) (zie: Eijt 1998: 29 e.v.)
- **1898** - Eerste opzet van het Ursulinenklooster. (LR)
- **1898** - Renbaan geopend (zie: Bos Eyssen 2018: 40-43)

- **1898** - *Prentbriefkaart* - Omstreeks dit jaar verschijnen er foto's op de voorkant. Deze zijn in steendruk (ietwat korrelig)

- **00**

- **1900** - Villa's Oudtburg en de Berkenhoeve (Russenweg) gebouwd
- **1900** - Op de plaats waar nu 'Wonders' gevestigd is en daarvoor 'De Brink', begon M. Zaadnoordijk sigarenmagazijn 'De Vorstenlanden'. In **1932** verkocht men er ook fotoartikelen.
- **1900 circa** - Guurtjeslaan (RW)
- **1900** - *Prentbriefkaart* - De meer contrastrijke lichtdruk doet zijn intrede en neemt het snel over van de steendruk
- **1901** - Russenmonument komt tot stand. (zie: Grooteman 1999: 5 - 8 en Zeiler 2013: 51 - 53)
- **1901** - Bouw pension Beau Lieu, later Elim. (AvH)
- **1901** - Eerste twee wegwijzers in Bergen geplaatst (BvdM)
- **1901 - 1902** - Eerste pensions (Beau Séjour, Hanca, Kennemeroord)
- **1901** - Eerste steenlegging van het Raadhuis
- **1902** - Melksalon 'Sportlust' / Pension 'Berkhout' / 'Het Wapen van Bergen' gebouwd
- **1902** - Slagerij Köne vestigt zich tot **1919** op Kerkstraat 1 > De Wijs en Broers > Busker
- **1902** - Op de hoek van de Kerkstraat en de Dorpsstraat opent Banketbakkerij Roos zijn deuren.
- **1902 - 1906** - Werkspoortje van steenfabriek naar NH-kanaal in N. Berm Kogendijk. (IGA)
- **1903** - Rechthuis gesloopt
- **1903** - Eerste steenlegging RK Pensionaat aan de Loudelsweg
- **1903** - Huis Tjipke Visser, Breelaan / Zuidlaan. Gesloopt in **1943**
- **1903** - Bouw kalkzandsteenfabriek aan de Kogendijk
- **1903** - P.J. de Haan opent aan de Stationsstraat zijn 'Boek- en fotohandel'
- **1904** - 'Oude Raadhuis' geopend. Op de eerste verdieping historisch museum. [AvH: 1902] (zie: Zeiler 2013: 15 - 17) [1903]
- **1904** - Bergen krijgt voor het eerst officiële straatnamen
- **1904** - Pension Holland gebouwd. [1907]
- **1904** - Rechterhelft van het Pensionaat aan de Loudelsweg is klaar (LR)
- **1904** - Woonhuis 'De Espe' (merkwaardige trapgevel / jugendstil) Breelaan 70 gebouwd
- **1904** - Brederodelaantje (RW)
- **1904** - Jan Jacoblaan (RW)
- **1904** - Doortjes. (RW)
- **1904** - Spoorlaan (RW)
- **1904** - De RK Ursulaschool gesticht

- **05**

- **1905 (rond)** - Stationsstraat aangelegd. Bebouwing volgt kort daarna (zie: Zeiler 2014)
- **1905** - Tramlijn Alkmaar-Bergen geopend. (zie: Henneke 2006: 24 e.v.)
- **1905** - Bouw Hotel Restaurant Café Kreb. (AvH)
- **1905** - Pension Erica gebouwd aan de Breelaan. [zie: Koch en Duin 2018, **1908**]
- **1905** - Bescheiden eerste opzet van het stationsgebouw [1904]
- **1905** - De kleine 'oud-Hollandse' kiosk (snoepwinkeltje) bij de Ruïnekerk verdwijnt
- **1905** - Op het Maesdammerveld, t.o. Kranenburgh wordt een muziektent met dansvloer aangelegd (zie: Nolson 2018: 44-51)
- **1905** - *Prentbriefkaart* - De adreszijde wordt gedeeld. Men mag op daarop nu schrijven
- **1905 - 1906** - De Zeeweg aangelegd

- **1905 á 1911** - De kolfbaan van de Rustende Jager afgebroken. (Voor een volledig overzicht van de bouwfasen van de Rus en de bijbehorende jaartallen zie: Zeiler 2003; themanummer Kroniek. over kolfbanen in NH zie Wegereef in 'Regionaal Archief' 2010: 153 - 155)
- **1906** - Huize Kinheim (Breelaan) gebouwd
- **1906** - Pensionaatsgebouw gereed (zie: Koch en Duin 2018: 87-89)
- **1906** - Opening van de bij het RK-complex horende boerderij. (LR) (Opgeheven **1967**)
- **1906 - 1916** - Wegdek Kerkelaan aangebracht
- **Autokentekens 1906 - 1951** Noord-Holland had de letter G voor het getal en GZ voor een persoonlijk nummer van 4 cijfers (RW & KO)
- **1907** - Het klooster is nu klaar. (LR)
- **1907** - Melkfabriek Wilhelmina in functie (Bergerweg). (zie: Veldt 2012: 5-10 en Veldt 1994)
- **1907** - Pension 'De Haemstede' gebouwd (Breelaan)
- **1907** - Pension Holland gebouwd. [1904]
- **1907** - VVV Bergen opgericht
- **1907** - Bouw woonhuis De Zonnebloem, Breelaan 110
- **1907** - Kunsthandel Hopman vestigt zich op de hoek van de Kerkstraat en de Raadhuisstraat.
- **1907 - 1909** - Lorriedienst De Franschman / Bergen aan Zee. In **1909** ook langs Eeuwige Laan. (zie onder meer: Selleger 1984: 27 - 30)
- **1909** - Tramlijn Alkmaar-Bergen verlengd tot Bergen aan Zee. (zie: Henneke 2006: 31 e.v en Henneke 2009: 6 - 12)
- **1909** - Hotel Russenweg geopend
- **1909** - Pension Beau Lieu (uit **1901**) wordt omgevormd tot vakantie- en rustoord voor de zusters diaconessen van het ziekenhuis Bronovo uit Den Haag. De naam verandert in Elim.
- **1909** - Patronaatsgebouw klaar
- **1909** - Bouw muziektent hoek Komlaan / Eeuwigelaan. (afgebroken omstreeks **1971**). (zie: Nolson 2018: 44-51)
- **1909** - Er worden in wegwijzers in Bergen geplaatst. [1901]
  - **10**
- **1910** - Hoge telefoonpalen in het dorp ('omgekeerde bezemstelen')
- **1910** - Adama van Scheltemaweg (tot **1924** Oudburgerweg RW)
- **1910** - **Prentbriefkaart** - Vanaf die tijd komen er fotokaarten op de markt die gemaakt zijn door middel van een reproductie-negatief. Pas rond 1930 breekt deze productiewijze goed door
- **1910** - Het nieuwe postkantoor van Berlage gebouwd. (zie: Jellema: 2009 en Mooy, Jellema & Leysen 1972: 80, 2008)
- **1910** - Pension Erica (het latere Parkhotel) gereed
- **1910** - Oranjehotel gebouwd
- **1910** - Pension Theresia (het latere hotel Marijke) geopend (zie Koch en Duin 2018: 79-80)
- **1910** - Pand Eerste Bergense Boekhandel gereed
- **1910** - Eerste Berger Melkinrichting en Stoomzuivelfabriek Juliana opgericht. In **1942** gesloten.
- **1910** - De eerste particuliere telefoons aangesloten (12 stuks). (zie: Van de Graaf 1998)
- **1910** - De Bergensche Bad- Duin- en Boschbode komt voor het eerst uit
- **1911** - Simmerwille aan de Vinkenbaan 8 gebouwd
- **1911** - Bij Kranenburgh komt een er een openluchttheater (zie: Nolson 2018: 44-51)
- **1911 - 1920** - De Nieuwe Begraafplaats aan de Kerkedijk met dienstwoning, wachtlokaal, afsluithek en dergelijke. (IGA)
- **1912 - 1914** - Stationsstraat komt in fasen tot stand. (PM) (zie: Zeiler 2014)
- **1910** - Eerste Berger Melkinrichting en Stoomzuivelfabriek Juliana (Kl. Dorpsstraat).

- **1911** - Renbaan gesloten (zie: Bos Eyssen 2018: 40-43)
- **1911** - De beeldbepalende travalje van smederij Hoebe aan de Kerkstraat 3 afgebroken.
- **1911** - Karel de Grootelaan (voorheen Oostdorperdoodweg) (RW)
- **1911** - Natuurtheater Maesdammerhof geopend (zie: Botman, Nuyens en Veer 2011: 18-22; en Nolson 2018: 44-51) Waarschijnlijk in **1933** gesloten
- **1912** - Bestrating van de Oude Bergerweg tot Alkmaar (toen Alkmaarscheweg genoemd)
- **1912** - Groot vierpandig woonhuis Karel de Grotelaan 11-17 komt gereed
- **1912** - Willem Stroomer bouwt zijn drogisterij hoek Stationsstraat / Breelaan. In **1913** open (sinds **1952** Bergense Apotheek, nu modezaak 'La Ligna')
- **1912** - Het al bestaande Berger Veerhuis (Ide Min) krijgt een tapvergunning en wordt café. (zie: Van der Hoek en Kuiper 2011: 2 - 7)
- **1912** - Huize Westdorp, Sluislaan 17 gebouwd
- **1912** - Oprichting van de N.V. Bouw en Bouwgrond Bergen (van Reenen). (zie: Zeiler 2013: 68 - 67)
- **1912** - Het postkantoor van Bergen aan Zee in gebruik gesteld
- **1912** - **1913** - Plan van Reenenpark wordt uitgevoerd (zie: Bos Eyssen 2018: 40-43)
- **1913** - De Hertenkamp open. Tevens bouw 'Hertenhuisje' (**2008** opnieuw gerietdekt). (zie: Jellema: 2001: 3 - 9 en Zeiler 2013: 14 - 19)
- **1913** - Bergen aangesloten op het elektriciteitsnet. (zie speciaal themanummer 10, Bergense Kroniek 2013)
- **1913** - Elektrische straatlantaarns geïntroduceerd. (meestal rechte palen, geen 'omgekeerde bezems')
- **1913** - Sterkenhuis ingrijpend gebouwd (ingekort). In **1914** [1915] museum i.p.v. bovenste verdieping Raadhuis.
- **1913** - De kapberg achter 'Het Sterkenhuis' gesloopt
- **1913** - Het huidige Duinvermaak geopend (zie: Koch en Duin 2018: 68-69)
- **1913** - 'De Windroos' van Adama van Scheltema gebouwd
- **1913** - Villa 't Westerbosch, Eeuwige Laan 28 (Een der eerste grote villa's daar.)
- **1913** - De Voert verhard. (RGB)
- **1913** - Begin van de beurtvaart vanuit Het Haventje
- **1913** - De boerderij van J. Schut op Zanegeest afgebrand
- **1913** - **1914** - De Haaf gereed (na de brand van **1996** herbouwd)
- **1913** - **1915** - Wegenaanleg van Reenenpark e.o. : Beukenlaan, Boslaan, ged. Guurtjeslaan, Kastanjelaan, Komlaan, Prinsesselaan, van Reenenpark en Vijverlaan (RGB)
- **1914** - Het Oranjehotel heeft een tweede verdieping.
- **Telefoonnummers 1913 - 1928** - Twee cijferige nummers, later oplopend tot vier cijfers (RW & KO)
- **1914** - De Stroomerlaan aangelegd.
- **1914** - Interneringskamp op de Vinkenkrocht bestaande uit tenten. In **1915** barakken; in **1917** uitbreiding. Tot **1918**. (zie: De Roodt 2000: 77 e.v)
- **1914** - Het Duinmuseum in Bergen aan Zee opgericht
  - **15**
- **1915** - Het Sterkenhuis (verbouwd in **1913**) als museum geopend. [1914]
- **1915** - Café Rustwat, (halverwege Alkmaar) krijgt een tapvergunning. Gebouwd in **1911**. Na WO II Extase enz. (zie 1953). (zie: Van der Hoek & Kuipers 2015: 13 - 17)
- **1916** - Bouw Huize de Wiert, Wiertdijkje. (AvH)
- **1916** - De eerste kermis in Bergen. (zie Kuipers en Van der Hoek 2018: 19-27)

- **1916** - Eerste begin met de aanleg van een riolering in Bergen
- **1917** - Bouw arbeiderswoningen in Zuidergeest. (In **1972** afgebroken)
- **1917** - Oplevering ziekenbarak; het latere ijsclubgebouw. (zie: Kroon en Mooij 1997: 28- 30)
- **1917** - Deserteurskamp aan de Ziekenweid bij de Russenweg. (Zie Zeiler 2013: 66- 68 en De Roodt 2000)
- **1917** - Stroomerlaan (RW)
- **1917 - 1918** - Bouw Park Meerwijk. (zie: Van Leeuwen & Mattie 2005)
- **1917 - 1918** - Bouw 'de Stulp' (zie: Koch en Duin 2018: 42-43)
- **1917 - 1920** - Interneringsdepot. (IGA)
- **1918** - 'De Reigerstoren' (fam. Selleger) Rondelaan 2
- **1918** - Huize Liana gebouwd (hoek Ruïnelaan / Beemsterlaan)
- **1918** - Het Vinkenhuisje aan de Vinkenkrocht afgebroken
- **1918** - Het 'Russenduin' in Bergen aan Zee opgeleverd
- **1918 - 1919** - Oplevering Park Meerwijk. (zie onder meer Van Leeuwen & Vroom 1997 en van Leeuwen en Mattie 2005)
- **1918 - 1919** - Coen Bogtman: eerste tennisbanen Bergen. Kruisweg / Loudelsweg. (zie Vijn 2008: 37 e.v.)
- **1918 - 1919** - Jan Oldenburglaan ('Nieuwe weg') aangelegd. (IGA)
- **1919** - Zestien arbeiderswoningen aan het Zakedijkje
- **1919** - De Bosschool gesticht. (zie: Mensiga 1995: 4 - 5)
- **1919** - Bouw Villa Lomi, Renbaanlaan 1. (AvH) (gesloopt **1972** > nu bungalow met pannendak).
- **1919** - Sloop travaille smederij Hoebe, Kerkstraat 3. (AvH) [Piet Vijn 2010: 9, 1911]
- **1919** - Huize Flandria, Studler van Surcklaan. (AvH)
- **1919** - Villa 'De Meerhoeve' Hertenlaan 8
- **1919** - Bouw Huize Jacoba waar later ABN en fietsenhandel in kwamen. Nu plek 'Drieluik'. (zie: Koch en Duin 2018: 72)
- **1919** - Het Alkmaarse waterleidingbedrijf wordt per 1 januari **1920** overgenomen door de PWN.
- **1919 - 1920** - Haventje Schermersloot; krijgt los- en laadwal en zwaaiikom. (RGB)
- **1919** - (1969) - De Wijs en Broers komt in de plaats van slagerij Köne, Kerkstraat 1
- **1919** - Huis slagerij Maasen / slagerij gesticht. **1950** > slagerij Piet Vis.
- **1919** - Vanwege de slechte bevaarbaarheid van de Bergerringvaart komt er een einde aan de motorboot-verbinding vanaf 'De Veerhoeve' (Nesdijk) met Alkmaar.
- **1919** - Koorvereniging Bergen opgericht. (zie: Boswinkel: 2009: 13 -17)
- **20**
- **1920** - Woonhuis Nesdijk 7, A. Roland Holst gebouwd (woonde er tot **1966**) (zie Van der Vecht 2000)
- **1920** - Nieuwe begraafplaats aan de Kerkedijk officieel in gebruik genomen. (AvH) (zie bijv. Jellema 2007: 10 e.v. en Polak 2013)
- **1920** - Zestien arbeiderswoningen aan de zuidzijde van de Kogendijk (Kogeltjesplein)
- **1920** - Winkel wordt omgevormd tot 'Huis met de Pilaren'
- **1920** - Huize Westerwolde, Eeuwige Laan 10 gereed
- **1920** - Huize Flandria van de schilder Verbeeck gereed
- **1920** - Woonhuis 'Klampdak' Koenraad Bogtman, Kruisweg 12
- **1920** - Beemsterlaan
- **1920** - Smederij Hoebe wordt kunsthandel Hopman
- **1920** - Middengeestweg (RW)
- **1920** - Tolheffing Bergerweg opgeheven (zie: Waalewijn 2015)

- **1920** - Tabakszaak 'Bergen Binnen' Stationsstraat 13. Drieënhuizen
- **1920** - L. Reiniersce opent 'Electrische Bierbottelarij De Amstel' in de Jan Jacoblaan (nu Restaurant 'de Ware Jacob', voorheen vishandel Vrees)
- **1920** - Adelbertusschool geopend (sluit in **2012**) (zie o.a. Van der Werf 2016: 18 -22)
- **1920** - Aanbesteding fietspad oostzijde Bergerweg. (Groenewoud 1997: 16 'Bergen rond 1900')
- **1920** - Alle openbare wegen onder jurisdictie van de gemeente, niet langer deels onder BBMBB (Van Reenen)
- **1920** - Er komt een grote muziektent in de tuin van de Rustende Jager
- **1920** - Aan de Stationsstraat 13 wordt een tabakswinkel gevestigd, nu Drieënhuizen
- **1920** - Hotel Krebs in gebruik. Later: Grand Hotel Atlantic, bar 't Muskietertje en disco De Zwarte Kat. In **1975** brandde het pand af
- **1920** - Verschillende busmaatschappijen in Bergen opgericht (Koch en Duin 2018. Zie ook 1920 - 1927)
- **1920 - 1921** - Bouw 'Brandspuitenhuis' Karel de Grotelaan (en wijkgebouw). (RGB)
- **1920 - 1925 (1930)** - Tuindorp komt in fasen tot stand. (zie onder meer Ranzijn 2003: 51 - 53)
- **1920** - Berger Sport Vereniging opgericht. Speelveld: Kerkedijk. (RGB)
- **1920 - 1927** - In deze periode worden zeven busmaatschappijen opgericht. (Zie voor meer informatie: Mooy, Jellema en Leysen 1972, Mooij 1999 en Mooy & Schotten 2001)
- **1921** - Eerste bloemencorso. Laatste in **1952** (zie: Jellema 2018: 72-75)
- **1921** - 'De Vlerken' gebouwd (Carley Toorop)
- **1921** - 'De Hulsten' (Leo Gestel) Buerweg 4 gebouwd
- **1921** - Woonhuis van Blaaderen Buerweg 21 gebouwd
- **1921** - Het grootste deel van het centrum heeft riolering
- **1921** - Fietspad Komlaan / de Fransman komt gereed. (BvdM)
- **1921** - Opheffing van de tol bij Alkmaar aan de Bergerweg. (RGB) [1920]
- **1921** - Lagere school voor meisjes St. Ursula geopend. (in **1977** opgeheven)
- **1921** - A. Roland Holst betreft zijn huis aan de Nesdaik 7, dat ook in dat jaar gereed kwam.
- **1921** - Het Huis met de Pilaren gebouwd. Eerst was het nog een manufacturenwinkel (Koch en Duin 2018: 26-27)
- **1921 - 1922** - Beemsterschool gebouwd.
- **1921 - 1935** - Aanleg riolering in de Renbaan-buurt. (RGB)
- **1922** - Drie villa's onder één kap Park Meerwijk verbrand.
- **1922** - De boerderij van C. Schoen in de Bergermeer afgebrand
- **1922** - Het houten VVV-kantoorje gebouwd aan de Oude Prinsweg
- **1922** - Een woonhuis (dokter) bij de dikke boom verbouwd hotel-restaurant Dorpszicht
- **1922** - Atelierwoning Bernard Essers, Natteweg 17
- **1922** - De 'Dikke Molen' (Bergermeer) gesloopt
- **1922** - RK afsplitsing BSV. Geel-Zwart opgericht. Speelveld aan de Lijtweg. (KW)
- **1922** - Zuivelfabriek 'De Lelie' geopend, hoek Achterweg / Oude Bergerweg. In **1932** kwam wasserij 'De Lelie' in het pand. In **1957** verhuisde deze naar de Lijtweg. Er kwam een musketaanfabriek en in **1958** een fabriek voor kinderconfectie. In **1969** werd het een dependance van de Ambachtsschool, in **1982** gevolgd door doe-het-zelfzaak Klaas de Vries.
- **1922-1923** - Slijterij v/h Reniersce. Jan Oldenburglaan 4. (pension)
- **1922- 1932** - Aanleg riolering: Adama van Scheltemaweg, Breelaan, Duinweg, Hoflaan, Filarskiweg, Natteweg, Oosterweg en Tuindorp. Tevens: Dorpsstraat, Jan Jacoblaan, Jan Oldenburglaan, Karel de Grotelaan, Kleine Dorpsstraat, Kruisweg, Loudelsweg, Lijtweg, Midden Geestweg, Molenstraat, Dr. van Peltlaan, Oostdorp en Stroomerlaan. (RGB)

- **1923** - Van Reenen-bank (Van Reenenpark) geplaatst
- **1923** - In Bergen aan Zee wordt het beeld van mevr. M.A.D. Van Reenen-Völter onthuld
- **1923** - Bergen aangesloten op het gasnet van Alkmaar. (zie: de Raad in 'Regionaal Archief' 2010: 37 - 41)
- **1923** - Dokter van Peltlaan deels aangelegd (zie **1938** en **1947**)
- **1923** - Rondelaan (RW)
- **1923** - Begin van de aanleg van ondergrondse telefoonkabels > de 'omgekeerde bezemsteelpalen' verdwijnen langzamerhand.
- **1923** - Berger IJssport Vereniging gesticht (Oudtburghweg). [YBE **1920?**]
- **1923** - Jacob van Reenen treedt af als burgemeester. Hendrik volgt op. (Zie onder meer het speciale nummer Bergense Kroniek: De heren en vrouwen van Bergen, themanummer 9, 2010)
- **1923** - **1935** -Eerste fase Oranjebuurt
- **1924** - **1926** - Bouw van De Zandhoeve en de portierswoning (als laatste)
- **1924** - De huidige RK kerk opengesteld. (zie: Grooteman 2004)
- **1924** - Aan de Lijtweg wordt het gemeentelijk slachthuis geopend. In**1955** gesloten [1954]
- **1924** - Jan Oldenburglaan (Vanaf **1919** Jan Oldenburgstraat) (RW)
- **1924** - De eerste officiële ANWB-borden verschijnen in het dorpsbeeld. (BvdM)
- **1924** - Het eerste bloemencorso georganiseerd (laatste in **1952**)
- **1924** - Bote Spandau vestigt zich als fotograaf aan de Oude Prinsweg 27
- **1924** - Aan de Stationsstraat 2 vestigt zich een bakkerij. Nu bakkerij Beerse
- **1924** - Stichting 'Het Stille Strand' opgericht
  - **25**
- **1925** - School Berger Schoolvereniging (Bosschool) gereed; BSG.(zie: Mensinga c.s. red. 1995)
- **1925** - Toneelzaal 'De Rustende Jager' afgebrand
- **1925** - Broekbeeklaan aangelegd
- **1925** - Er is een Badtrein Bergen aan Zee / Amsterdam gekomen (zie: Henneke 2018; 57-65)
- **1925** - Het historisch museum verhuist van raadhuis naar Sterkenhuis
- **1925** - Marie Amelie Dorothea Van Reenen-Völter overlijdt
- **1925** - H.D.A van Reenen tot burgemeester benoemd (RW)
- **1925** - De eerste speciale 'Badtrein' gaat rijden vanaf Amsterdam v.v..
- **1925** - Hotel 'Hertenkamp' geopend. Werd na de oorlog resp. een Chinees restaurant en een kippenrestaurant 'De Mollige Haan'. (data onbekend) (RW)
- **1925** - In Bergen aan Zee wordt het eerste 'autopark' (parkeerterrein) aangelegd
- **1926** - Het winkeltje van Ouwel Prins (naast 'De Pilaren') afgebrand. [1922] (later op die plaats o.a. Reformhuis Hollander, nu bloemenwinkel)
- **1926** - 'De School met den Bijbel' aan de Dr. van Peltlaan geopend (nu Willem-Alexanderschool aan het Kapelweidje) [1925]
- **1926** - 'Atelier met slaapgelegenheid' Jan Ponstijn. In **1937** uitgebreid.
- **1926** - Eerste steenlegging nieuwe RK Landbouwhuishoudschool. (LR)
- **1926** - 'De Kouw', Doortjes 32 (David Kouwenaar sr.) komt gereed.
- **1926** - Eerste Lichtjesavond; 'Verlichtingsavond' (zie: Jellema 2008: 29)
- **1927** - De RK voetbalclub Geel-Zwart alweer opgeheven (KW)
- **1927** - Het Witte kerkje wordt opengesteld. (Arch.: Barend Boeyinga, zie: Zeiler 1999: 94 e.v.)
- **1927** - Retraitehuis 'Petrus Canisius' later 'Vluchtheuvel'. Nog later Raphaëlhuis tot **1988** (LR)
- **1927** - Citroën-garage Koster (v/h Smulders) gereed. (in **1983** bloemeshop Vrasdonk, nu modewinkel Vanilia)
- **1927** - Nieuwe toneelzaal 'De Rustende Jager' (zie: o.a. Jaap Kroon 2003)

- **1927** - Verbouw 17de-eeuwse boerderij tot ‘Oude Prins’ [vergelijk 1931. Jaartal gebaseerd op Van Leeuwen & Vroom 1997.]
- **1927** - Vincent van Goghweg (Wiertdijkje / Buerweg).
- **1927** - Schalkwijk bouwt garage Prins Hendriklaan. (in **1932** alweer afgebroken, witte garage op de zelfde plaats gebouwd in **1932** (zie: Mooy, Jellema & Leysen 1972: 50)
- **1927** - Busker fietsenzaak aan de Molenstraat, > **1935** Kerkstraat 5, > **1969** - nu, Kerkstraat 1 (voordien de Wijs & Broers, delicatessen)
- **1928** - Kunstzaal Boendermaker gebouwd
- **1928** - Eerste - bescheiden - opzet van ‘De Bedriegertjes’ aan de Oude Bergerweg (**1983** gesloten) (zie: Botman, Nuyens en Veer 2018: 66-71)
- **1928** - Landhuis Eeuwigelaan 26 gebouwd.
- **1928** - Waarschijnlijk de laatste uitvoering in de Maesdammerhof (zie: Botman, Nuyens en Veer 2011: 18: 22).
- **Telefoonnummers 1928** - Het kengetal 2208 wordt voor het twee- tot viercijferige nummer gezet nummer gezet. In 1985 wordt het vijfde cijfer toegevoegd (RW & KO).
- **1929** - Kapel Ursulinen aan de Loudelsweg gereed.
- **1929** - Sint Adelbertusschool (in **1930** geopend). (**2014** fusie met M. Wiegmanschool) (LR) (zie: Van der Graaff 2005 14 -15 en ook Van der Werf 2016: 18 - 22)
- **1929** - Villa Zeevanck, Hoflaan. (YBE)
- **1929 - 1971** - Busonderneming van Schalkwijk wordt NHADO. Voor informatie en **routekaartje** zie: Mooij & Schotten 2001:19 en de Raad 2010 in ‘Regionaal Archief’ : 7 - 10)
- **30**
- **1930** - Prins Hendriklaan
- **1930 circa** - Turfweg (RW)
- **1930** - Eerste bebouwing van het Flandriaveldje (bij de Wilhelminalaan)
- **1930** - ‘Villa Papyrus’, Beukenlaan 13
- **1930** - Bergen krijgt een vaste ijsbaan aan de Kerkedijk (zie: Orij 2018: 52-56)
- **1930** - Adelbertuslaan (RW) (zie: Van der Werf 2016: 18 - 22)
- **1930** - Plan om het Bergerbos te slopen verijdeld (Dirk Klomp)
- **1930** - Het slachthuis aan de Lijtweg klaar. (zie: Waalewijn 2009: 25 - 28)
- **1930** - Emmalaan (RW)
- **1930** - Prins Hendriklaan (RW)
- **1930** - Langs de Eeuwige laan verschijnen ‘Roggeveen banken’ (in **2009** hersteld). (YBE)
- **1930** - **Prentbriefkaart** - Er komen steeds meer heldere fotokaarten op de markt (zie 1910)
- **1931** - De Openbare Lagere School aan de Schoollaan (Ruïnelaan) verhuist naar de hoek van de Maesdammerlaan en het Spaanse pad en wordt Van Reenenschool
- **1931** - De Van Reenenschool gebouwd en geopend. (zie: Oostveen 2007: 14 -21)
- **1931** - Busgarage aan de Prins Hendriklaan 5-11 geopend (Arch.: Dick Brouwer)
- **1931** - Eikenlaan (RW)
- **1931** - Lindenlaan (RW)
- **1931** - Maesdammerlaan (RW)
- **1931** - Een eeuwenoude boerderij omgebouwd tot restaurant ‘De Oude Prins’. [zie 1927.] (Deze datum is gebaseerd op Mooy, Jellema & Leysen 1973: 30.)
- **1932** - Bouw van de nieuwe garage Schalkwijk (Prins Hendriklaan) [AvH: 1931] (zie: Mooy, Jellema & Leysen 1972: 50)
- **1932** - Lagere School Hoek Dorpsstraat / Schoolstraat (Ruïnelaan) afgebroken. (PM)
- **1932** - Landbouwhuishoudschool geopend (Nu A. Roland Holtschool)

- 1932 - Doktershuis (dokter Poot) Dorpsstraat 30, Architect Cijffers.
- 1932 - De sinds lang bestaande Schoolstraat omgedoopt tot Ruïnelaan. (RW)
- 1932 - Opening gebouw Maranatha aan de Dr. van Peltlaan. (RGA)
- 1932 - RK voetbalclub opnieuw opgericht, ditmaal onder de naam Berdos (KW) Voor een beknopte geschiedenis van de club (zie: Vijn 2007: 22 - 24 en ook: Schmidt 1982)
- 1933 - IJsbahn aan de Kerkedijk aangelegd. (zie: Jellema 2007: 53)
- 1933 - Garage Smit aan de Dorpsstraat geopend (in 2011 gesloten) (PM)
- 1933 - Natuurbad 'Karperton' aan de Groeneweg opgeheven
- 1933 - De 'Bedriegertjes' nu echt geopend. In 1971 gesloten (zie: Van Baar 2010: 171 - 173)
- 1934 - Bio-Vakantieoord gesticht in Villa Russenduin. (zie: Buizer 2018: 76-82)

- 35

- 1935 - Openluchttheater aangelegd. (zie Van Baar in 'Regionaal Archief' 2008: 139 - 142)
- 1935 - Gebouw van Bergens Harmonie in gebruik genomen (naast oude Brandweerkazerne). (zie: Nolson 1997: 36 e.v.)
- 1935 - Nassaulaan (RW)
- 1935 - Bergerweg verbeterd. Brug t.o. Wilhelmina verlegd, garage gesloopt.
- 1935 - Waldeck Pyrmontlaan (RW)
- 1935 - **Prentbriefkaart** - De eerste kaart met een echte kleurenfoto op de markt (ingekleurde kaarten waren er al eerder) De geleidelijke doorbraak van dit type kaarten is pas na 1950
- 1936 - Pension, café, rest. Dorpszicht (v/h dokterswoning) verbrand. Nu opticiens Pastoor
- 1936 - Huisje van 'Kootje' Beeldman, Guurtjeslaan, gesloopt. (vaak gefotografeerd)
- 1936 (circa) - Fietspad langs de Heereweg. (IGA)
- 1936 - Oude Herenweg (RW)
- 1936 - Boerderij van C. Leijen in Zanegeest afgebrand (ID)
- 1936 - De ziekenbarak uit 1916 verbouwd tot clubgebouw van de Berger IJssport Vereniging
- 1937 - Aan de Breelaan 27 wordt het kruidenierswinkeltje van Weyerd Prins afgebroken om plaats te maken voor de Bonnetterie enz. Nu juwelierszaak
- 1937 - Einde van de beurtvaart vanuit Het Haventje. [1936]
- 1937 - Eerste kortebaandraverij aan de Hoflaan. (daarna o.a. ? 1979 en 1981)
- 1938 - Brandweergebouw gereed. (in 1948 en 1978 verbouwd) In 2016 gesloten
- 1938 - Dokter van Peltlaan verlengd van Natteweg tot Van Borselenlaan
- 1938 - Hoeve Berestein, Kerkedijk 43 (Cor Leyen) afgebrand, aan de overkant herbouwd. (ID)
- 1938 - 1939 - Aanleg vliegveld Bergen. (JR) 6 boerderijen gesloopt (EG) [Zeiler 2013: 75; 1937] (zie: Schuurman 2001)
- 1938 - 1939 - Telefooncel tegenover het Parkhotel geplaatst
- 1939 - Begin aanleg ('nieuwe') Bergerweg van Nesdijk tot kruising met Oude Bergerweg
- 1939 - Er komt een nieuwe dancing in de Rustende Jager (zie: Veer 2018: 35-39)
- 1939 - Mobilisatie. Vele panden w.o. scholen gevorderd door het leger.

- 40

- 1940 - Duitse aanval op vliegveld, 10 mei. (EG)
- 1940 - 1943 - Sluislaan krijgt bestrating
- 1941 - Onthulling bankje om de Amersfoortse boom. (AvH)
- 1942 - Joden gedwongen 'geëvacueerd' uit Bergen. (zie: Van Baar 1995: 7 - 8)
- 1942 - Eerste aanvallen US Air Force, o.a ook op vliegveld Bergen (EG) (zie: Schuurman 2001)
- 1942 - Een eeuwenoud boerderijtje aan het eind van de Nesdijk (Meerweg) afgebroken
- 1943 - Groot deel van de inwoners Bergen geëvacueerd. (EG)

- **1943** - Kalkzandsteenfabriek Kogendijk gesloopt
- **1944** - Op 4 mei bombardeert de USAF vliegveld Bergen. Het vliegveld is praktisch onbruikbaar, en wordt korte tijd later geheel vernield. (EG) (zie: Schuurman 2001)

- 45

- **1945** - In februari werd begonnen met de aanleg van een V-I lanceerplatform bij de Oude Hof. in **1993** werd er aan de Kranenburgerlaan een uitgegraven. (zie: Zeiler 2013: 75 - 77 en Schuurman en Jansen 1994: 16- 18)
- **1945** - Voedseldroppings op het vliegveldterrein; 3- 7 mei. (EG)
- **1945** - De bank van dokter Blok, hoek Jan Oldenburglaan / Plein
- **1945** - Wittebrood start elektronicazaak Breelaan 29, > **1968** Brakenhoff > **1996** Van der Steen
- **1945** - Volkshogeschool van start in de Zandhoeve. In **1946** tevens Oude Hof
- **1946** - Bakkerij Koolmees-Soeker geopend. (in **1998** gesloten. Jan Oldenburglaan 4)
- **1946** - W. Huygens benoemd tot burgemeester (tot **1959**) (RW)
- **1946** - **1947** - Zeer strenge winter. Hoge sneeuwbergen op de weg naar Alkmaar. Bergen vrijwel geïsoleerd
- **1947** - Bergerweg doorgetrokken van kruising met Oude Bergerweg tot ‘Dreef’ (eigenlijk tot net voorbij het Spoorlaantje / Dr. van Peltlaan. De Dreef was toen nog trambaan)
- **1947** - Dokter van Peltlaan verder verlengd (v. Borselelaan > Bergerweg (nu vnl. fietspad)
- **1947** - Middelbare Meisjesschool (Berger Schoolvereniging), Ronde Laan 34. (RGB)
- **1947** - Oprichting Kunstenaarscentrum Bergen (KCB)
- **1947** - Vrije School Bergen opgericht. Tot **1949** gevestigd in een particulier woonhuis te Schoorl.
- **1947** - Op de militaire begraafplaats worden de provisorische houten bordjes op de graven vervangen door ijzeren kruizen. Later volgen uniforme zerken voor Commonwealth- militairen. (zie: Kroon 1996 en Kroon 2005: 16 - 21)
- **1947** - BSV krijgt een tribune. (Oudtburghweg)
- **1947** - **1950** - Eerste Zweedse barak geplaatst, gevolgd door een tweede, ten behoeve van de Gemeentelijke Dienst Sociale zaken
- **1948** - De beroemde GMC-bus, alias ‘De Stofzuiger’ verschijnt in Bergen. (zie: Mooy en Schotten 2001)
- **1949** - **1950** - Merelhof gebouwd. (zie: Dijs 2008: 20 -23)
- **1949** - Watertoren aan de Zwarte Weg afgebroken. [of 1947]
- **1949** - Verdere uitbreiding Tuindorp ten zuiden van de Kogendijk
- **1949** - Zuurvensmolen afgebrand
- **1949** - Vrije School verhuist naar het Dorpshuis in Bergen [1951]
- **1949** - **1951** - Tuindorp tweede fase (RW)

- 50

- **1950** - Melkfabriek Wilhelmina opgeheven; nog niet gesloopt. Wordt markiezenfabriek
- **1950** - Piet Vis neemt slagerij Maasen aan de Breelaan 12 over. (FV)
- **1950 en later** - *Prentbriefkaart* - Na een trage start steeds meer kleurenfoto-kaarten op de markt. De zwartwit-fotokaart blijft nog lang in productie. **NB: Het formaat verandert van 14x9 naar 15 x 10**
- **1951** - De Vrije School komt in de pastorie aan de Hoflaan (anno 1881). [1949]
- **1951** - Jacob Van Reenen (1859) overlijdt. Vanaf 1885 burgemeester tot 1923. (zie: Langereis 2000: 46 - 47 en de publicaties genoemd bij 1885)
- *Autokentekens 1951* - ND of NP voor de cijfers (RW & KO)

- **1952** - Arrestantenlokaal ‘Het Spekhok’ aan de Hoopweg afgebroken. (zie: Pascha 1967: 23 en Min 2003: 9)
- **1952** - Laatste bloemencorso (zie: Jellema 2018: 72-75)
- **1952** - J. Bosma vormt ‘Pension Theresia’ om tot hotel Marijke’
- **1952** - Achter het T&O-gebouw in Tuindorp wordt een buurtspeeltuin geopend, die in de jaren zestig alweer wordt gesloten. Vanaf 2017 wordt er woningbouw gerealiseerd (zie: Botman, Nuyens en Veer 2018: 66-71)
- **1952** - Het Oude Hof overgedragen aan de gemeente Bergen. (over Oude Hof zie onder meer: Schaper, Van der Sluijs en Veer (red.), Themanummer 11, Bergense Kroniek 2014, Fletcher in: Bouwma [red.] 2014: 35 - 46, Thöne 2016: 16 - 19 en Berends 1986)
- **Autokentekens 1952** - NK, NP of NT voor de cijfers (RW & KO)
- **1953** - Van Brederodeschool gebouwd. (FV)
- **1953** - Gasweg (RW)
- **1953** - Mezenlaantje (RW)
- **1953** - Reigerslaan (RW)
- **1953** - Laatste begrafenis op De Oude Begraafplaats. (zie: Bleys 2009)
- **1953** - Albert Heijn vestigt zich aan Stationsstraat 7, tot **1960**. (daarna tot **1964** Plein 7 ‘KCB’)
- **1953** - De familie Tilstra vormt pension-hotel ‘Spoorzicht om tot café-restaurant ‘De Brink’. Nu is het restaurant Van Wonderen
- **1953** - Café Rustwat, door Max Woiski gekocht, verandert in ‘La Cubana’ > / ‘The Tourist’ / ‘Dancing Extase’ / ‘De Berger Meermin’ / studio juwelier Peperkamp. Nu ongebruikt
- **Autokentekens 1953** - NX, PD, PG, PK of PP voor de cijfers. Dit gaat door tot **1965** (RW & KO)
- **1954** - Opening Midget-golfbaan (Berkenlaan)
- **1954** - Slachthuis aan de Lijtweg gesloten. (> **1957** wasserij Dubbel Blank) [1955] (zie: Veer 2009: 22 - 23)
- **1954** - T & O-gebouw gesticht (‘Tuin- en Oostdorp’)
  - **55**
- **1955** - (31 augustus) Tramlijn ‘Bello’ opgeheven. (zie onder meer Wegereef in ‘Regionaal Archief’ 2010: 11 - 17 en Henneke 2006: 101 - 106)
- **1955** - Zuivelfabriek Wilhelmina wordt autosloperij Anema
- **1955** - Volkshogeschool Bergen vestigt zich in ‘Het Oude Hof’. (zie: Van den Berg 1994)
- **1955** - Oudburgermolen verbrand. (Voor een overzicht van Berger Molens zie: Mooy, Jellema & Leysen 1972: 121, Aten 2006: 6-25 met **kaart** en tentoonstellingsgids Museum Sterkenhuis 1977)
- **1955** - Aanleg Koninginneweg van Prins Hendriklaan tot Kerkedijk.
- **1955** - De ‘Achtergarage’ van de NHADO aan de Prins Hendriklaan gebouwd (zie: Mooy en Schotten 2001)
- **1955** - Begin van de grote restauratie en uitbreiding van de Ruïnekerk. Duurde tot **1961**. (zie onder meer: Smook-Krikke 2013; Schilstra 1988, Prinsen Geerligts 1939: 82 - 88 en Royaards 1953)
- **1956** - Bouw bejaardencentrum Elkshove (in **1978** linker deel afgebroken) > gemeentehuis.
- **1956** - Vanwege hevige sneeuwval is Bergen tijdelijk vrijwel onbereikbaar.
- **1957** - Het gemeentelijk slachthuis Lijtweg verbouwd tot wasserij De Lelie / Dubbel Blank. (zie: Veer 2009: 22 - 23)
- **1957 - 1966** - Uitvoering plan Kruidenbuurt
- **1957** - In de tuin van de Rustende Jager komt een huis voor de fam. Diesfeldt (aan Het Plein)
- **1957** - Zuurvensweg wordt aangelegd (RW)

- **1958** - Parkhotel ingrijpend verbouwd en uitgebreid.
- **1958 - 1959** - Bouw nieuwe RK huishoudschool (LR)
- **1958 - 1963** - Woningwetwoningen Westerweg / Zuurvensweg / Kerkedijk. (JR) (PM)
- **1959** - Dreef wordt aangelegd.
  - **60**
- **1960** - Locomotief 7742 keert als monument terug op de Dreef. (zie onder meer: foto's Albers & Kentie 2015: 88 - 95)
- **1960** - Landweg doorgetrokken van Zuidlaan tot Noordlaan.
- **1960** - Nieuwbouw op het Plein, o.a. Bakema-flat (zie: Jellema 2007: 36 en Jongejans en Min: 2016)
- **1960** - VVV krijgt een nieuwe behuizing aan het Plein.
- **1960** - Kievitslaan (RW)
- **1960** - Lo de Ruiters volgt Dr. W. Huygens op als burgemeester. Trad in **1970** af. (zie: Gelens: 2013: 23 - 25, Jongenelen 2001: 29 - 43, Jongenelen 2002: 38 - 43 en Starink-Bruinsma 2002: 54 - 57).
- **1961** - Doorrijstal verbouwd tot 'Taverne'.
- **1961** - Restauratie en uitbreiding van de Ruïnekerk gereed.
- **1961** - De Vrije School plaatst noodbarakken naast de school (pastorie aan de Hoflaan).
- **1961** - Koningin Juliana bezoekt Bergen ter gelegenheid van de heropening van de Ruïnekerk.
- **1962** - Bejaardencomplex 'Oldenhove' gebouwd tegenover de Nesdijk. In **1988** ingrijpend gemoderniseerd > 't Palet'
- **1962** - 'Het Oude Hof' aangekocht door de Volkshogeschool. (zie: 1952)
- **1962** - Het echtpaar Woudstra opent de eerste bar in Bergen; 'Het Zeepaardje'
- **1962 - 1970** - Begin bebouwing rond de Landweg.
- **1963** - Hotel Krieb verandert in *Dancing Atlantic*. (AvH)
- **1963** - De Europese School van start, voorlopig in houten noodgebouwtje
- **1963** - Dancing Palermo gestart aan de Franse steeg
- **1963 (circa)** - Er komt een toegangspad tussen de Jan Oldenburglaan en het Plein. (IGA)
- **1963** - Achter de Gereformeerde kerk (het witte kerkje) wordt een verenigingsgebouw geopend. (zie: Coehoorn 1976)
- **1963 - 1965** - Kruidenbuurt komt tot stand
- **1964** - Bouw aanleunwoningen Beemsterlaan ('Haemstede') NB: Betr. Haemstede II
- **1964** - Huize Hanca / pension Ingeborg gesloopt. Op die plek komt een nieuwe Albert Heijn
- **1964** - B&W supermarkt / De Boer / De Wit-Komarkt nu Deen aan het Plein no. 4
- **1964** - Albert Heijn vestigt de eerste grote supermarkt in Bergen aan het Plein.
  - **65**
- **1965** - Kunstenaars Centrum Bergen komt op de plek van eerdere Albert Heijn.
- **1965** - Naast heel Atlantic (v/h Krieb) gaat wassalon Atlanta van start (zie: Koch en Duin 2018: 58-59)
- **1965** - De pas gefuseerde AMRO-bank verhuist van de Jan Oldenburglaan naar het Plein. De Nutsspaarbank verhuist van de Ruïnelaan 8 naar het oude pand van de AMRO-bank.
- **1965** - Eerste - nog beperkte - uitbreiding van De Zandhoeve.
- **1965** - Benzinepomp Van den Bosch geopend. In **1968** volgt de garage (Tuindorp).
- **1965** - Eerste rijdende winkel in Bergen (NCM / SRV), Henk Leijen, alias Henkie Stiekem. (zie: Vijn 2009: 24 - 27)
- *Autokentekens 1965* - De vijf cijfers worden gevolgd door twee letters (RW & KO)
- **1965 - 1966** - Besluit en vervolgens sluiting 'Oude Begraafplaats'. (AvH)

- **1965 - 1966** - Totstandkoming De Nessen (zie: Vriesema c.s., red., 2018)
- > **1965** - De Europese parochie gesticht met enkele jaren later een houten noodkerk aan de Prins Hendriklaan. In **1982** opgeheven
- **1966** - Landweg doorgetrokken tot Duinweg
- 1966 - Het openluchttheater aan de Zwarte weg wordt skibaan (zie: Nolson 1980)
- **1966** - Het KCB krijgt de beschikking over het Noord-Hollands Kunstcentrum (Plein)
- **1966** - Nieuw wegdeel van Dreef tot aan kromming, 100 m.ten noorden van Natteweg klaar.
- **1966** - De Vokshogeschool rondt een grote uitbreiding af. (zie van den Berg 1974).
- **1966** - Op 12 mei wordt aan de Prins Hendriklaan een RK-noodkerk geopend als gevolg van de grote uitbreiding van het aantal gelovigen. (zie ook 1965)
- **1967** - Verzorgingshuis 'Oudtburgh' gereed.
- **1967** - BSV krijgt een kantine.
- **1967** - Berdos verhuist van de Nesdijk naar de Kiefthoek. (KW) (zie: Schmidt 1982)
- **1967** - Opheffing boerderij van het RK complex. (LR)
- **1967** - Eerste proefgasboringen in Bergen
- **1967** - Na de enkele jaren durende bouw, zijn de drie Frankenstate-flats klaar
- **1968** - De Gemeentewerf verdwijnt achter Albert Heijn. Daar komt een parkeerterrein.
- **1968** - Noodweer zet de Nessen onder water
- **1968 - 1969** - Huizenbouw nieuwe wijk Saenegheest
- **1969** - Openluchttheater maakt plaats voor skibaan 'Il Primo'. (zie: Van Baar in 'Regionaal Archief' 2008: 139 - 142)
- **1969** - Bouw Citadel, Breelaan 92, v.h. pension Haak > Wagtendonk > Citadel. (AvH)
- **1969** - Delicatessenwinkel De Wijs en Broers maakt plaats voor rijwielhandel Busker.
- **1969** - Berdos krijgt een nieuwe tribune (KW)
  - **70**
- **1970** - Het overdekte zwembad 'De Beeck' (oude versie) geopend
- **1970** - De Ruïnekerk krijgt een carillon
- **1970** - De enorme filterinstallaties in de open lucht van de PWN afgebroken
- **1970** - Endegeest (RW)
- **1970** - De Petrus en Pauluskerk krijgt een uitbouw naar achteren (ED)
- **1970 - 1971** - Op een stukje nog onbebouwde grond komt modezaak De Pee, J. Oldenburglaan.
- **1971** - Biologische winkel en supermarkt 'De Garve' gesticht. Nestijk 20.
- **1971** - J. Ritsema burgemeester (tot **1996**). (RW) (zie Bob Berg in de AC.)
- **1971 - 1977** - Bouw in fasen van 12 kledkamers en kantine van Berdos. (KW)
- **1972** - Busonderneming NHADO wordt NACO. (zie: Mooy & Schotten 2001 en De Raad in 'Regionaal Archief' 2010: 7 - 10)
- **1972** - Molenkrochtlaan (RW)
- **1972** - Op de hoek van de Breelaan en de Russenweg wordt hotel Rustoord gesloopt. REr kwam Galerie Tholen voor in de plaats en daarna De Gouden Zon.
- **1972** - Karakteristiek huis hoek Breelaan / Russenweg afgebroken > deels houten 'Gouden Zon'.
- **1972** - De Vrije School betreft de RK-landbouwschool > A. Roland Holtschool.
- **1973** - Verbindingsweg Dr. v. Peltlaan / Plein. Sloop dubbel woonhuis. (= 'de doorbraak')
- **1973** - De eeuwenoude Lindeboom ('Dikke Boom') vervangen. (zie: Jellema 2008: 60)
- **1973** - Berdos krijgt een nieuwe kantine. (KW)
- **1973** - Er komt een naaktstrand
- **Autokentekens 1973** - Twee cijfers, twee letters en weer twee cijfers, **tot 1978**. (RW & KO)

- 1970 - 1974 - Woningen aan de Cornelis Kagerlaan, Joost Ivanghlaan, Jan Leijenlaan, Westeweg ten zuidoosten van het Johan Frisoplantsoen. (JR)
- 1974 - Oplevering Huis de Rekere. (JR)
- 1974 - Boorlocatie aan de Bergerweg.
- 1974 - Zorgcentrum 'De Marke' en 'Saenehof' geopend
  - 75
- 1975 - Hotel Marijke ondergaat grote uitbreiding naar achteren
- 1975 - Het voormalige Hotel Krebs (Atlantic) aan de Breelaan brandt af
- 1975 - Retraitehuis verliest zijn oorspronkelijke functie
- 1975 - 1978 - Bouw Europese School-complex
- 1976 - Sloop, na een brand, van hotel 'Atlantic' (gastarbeiderspension) v/h Krebs.
- 1976 - Aan de Nesdijk verrijst 'Mirembé' t.b.v. uit Afrika teruggekeerde Ursulinen (LR)
- 1977 - Het bouwproject van 12 kleedkamers en een kantine bij Berdos voltooid (KW)
- 1978 - Supermarkt Jan Oldenburglaan (Aldi) gereed. Hier stond de Twentsche Bank. (HS)
- 1978 - Locomotief 'Bello' verdwijnt als monument uit het dorpscentrum
- 1978 - De nieuwbouw van de Europese school officieel geopend
- 1978 - Het raadhuis verhuist naar de Elkshove-locatie
- **Postcodes ingevoerd 1978** (RW)
- **Autokentekens 1978** - Gele plaat met zwarte cijfers en letters (RW & KO)
- 1979 - 'De Oude Herberg' wordt bij hotel Marijke gevoegd
  - 80
- 1980 - Het nieuwe gemeentehuis geopend. [1978] (zie: Jellema 2007: 18)
- 1980 - De Zweedse barakken van Gemeentewerken buiten gebruik > afgebroken (RW)
- 1980 - Bouw RABO-bank en appartementen op de plaats van Krebs. (AvH) (na brand).
- 1980 - Muur rond de Ruïnekerk gerestaureerd [1990]
- 1980 - De Geestweg krijgt (nieuwe) riolering
- 1980 - Het Pesiebad, op de grens met Alkmaar, gesloten. Nu speeltuin de Batavier
- 1982 - Parkhotel krijgt krijgt een verdiept en overdekt terras aan de voorzijde
- 1982 - Begin zaterdagmarkt
- 1983 - De Bedriegertjes gesloten. (zie: Van Baar in 'Regionaal Archief' 2010: 171 - 173)
- 1983 - Bloemenshop Vrasdonk komt in het pand van Garage Koster
- 1984 - Sloop boerderij Cornelis Smit Zakedijkje 53
- 1984 - Kennemeroord / Beau Séjour gesloopt (Breelaan 33)
  - 85
- 1985 - Sloop huis Kaspar Niehaus > opslag Scholten drankenhandel, Dorpsstraat . (AvH)
- 1985 - Parkhotel breidt aanzienlijk naar achteren uit. [Starink-Bruinsma 2003: 58, 1986]
- 1985 - Bibliotheek geopend op plaats van barakken
- **Telefoonnummers 1985** - Het vijfde cijfer wordt toegevoegd en er wordt een 1 of een 9 voorgezet (RW & KO)
- 1986 - Oranjehotel gesloopt
- 1986 - 2003 - Het 'Deen-complex' gebouwd. Architecten: Maarten en Jetty Min
- 1986 - Boerderij De Witte Pauw (aan de Kanaaldijk) afgebrand
- 1987 - Bebouwing ten oosten van de Landweg
- 1987 - De al bestaande A. Roland Holtschool / Vrije School in de R.K.-Landbouwhogeschool
- 1987 - 1988 - Het 'Centre Ville' komt in de plaats van het Oranjehotel. Arch.: Maarten Min
- 1988 - Autosloperij Anema (Zuivelfabriek Wilhelmina) nu zelf gesloopt
- 1988 - De Citadel wordt appartementengebouw. (AvH)

- **1988** - De opvallende schoorsteen van bakkerij Bakker in de Dorpsstraat afgebroken
- **1988** - Koningin Beatrix reikt hier een literaire prijs uit aan Eva Gerlach
- **1989** - Pension 'Williamscourt' / 'De Meidoorn' (Russenweg) gesloopt
- **1989 - 1990** - Nieuw moederhuis 'Kloosterhof Angela Merici' (LR)
- **1989** - BSV krijgt een nieuwe tribune. (zie: Rühl en Henneke 2000)
- **90**
- **1990** - Eerste paddentunnel onder de Herenweg. In **1992** volgt een tweede
- **1990** - Sloop Retraitenhuis, evenals 'St. Anthoniusgesticht. Kapel verbrand. Voor een beknopt overzicht van de geschiedenis van het RK-complex (zie: Leijen: 2005: 8-13). Met **kaart!**
- **1990** - Ursulinenklooster in brand gestoken
- **1990 - 1991** - Het huis van van der Hilst maakt plaats voor 'Centre Ville II'. Arch. Maarten Min
- **1990** - Het 'Hans en Grietjehuisje' aan de Kl. Dorpsstraat maakt plaats voor woningen.
- **1990** - Muur rond Ruïnekerk gerestaureerd. (AvH) [1980]
- **1990 - 1991** - De Petrus en Pauluskerk krijgt een ontmoetingscentrum achter de kerk: 'De Nieuwe Beuk'
- **1990 - 1992** - Beekhove en Loudelspark gerealiseerd
- **1991** - Op het terrein van De Bedriegertjes worden zes kunstgrasbanen aangelegd
- **Autokentekens 1991** - Gele plaat twee letters, twee letters, twee cijfers, **tot 1999** (RW & KO)
- **1992** - De kolenschuren van Akerboom tegenover het tramstation worden afgebroken. Op die plaats komt een jaar later het nieuwe ABN-kantoor
- **1992** - Het Bergerbos komt in handen van de PWN. (zie: Ten Haaf in: Nobbe en Borst 1995: 47 - 51, Zeiler 1990 en speciale uitgave Bergens Nieuwsblad 'Comité Behoud Bergerbos' 1989).
- **1992** - Drieluikcomplex geopend. [AvH 1993]. Op deze plaats stond pension Jacoba v/h pension Princes Juliana. Het linker gedeelte werd in **1959** ABN-bank, het rechter deel in **1959** fietsenzaak Vasbinder. Deze werd in **1986** ingelijfd bij de ABN (HS)
- **1993** - Beemsterschool afgebroken
- **1993** - Het nieuwe zwembad 'De Beeck' geopend (is meteen onrendabel)
- **1993** - Kranenburgh wordt museum. (zie: Hageman 2014: 6- 12)
- **1993** - Het nieuwbouwplan Beekhove op de plaats van het afgebroken Ursulinenpensionaat.
- **1993** - Begin Kunsttiendaagse
- **1993** - ABN-bank verhuist van de Oldenburglaan naar het Plein
- **1994** - Brederodeschool gesloopt
- **1994** - Pension Holland gesloopt
- **1994 / 1995** - Aan de Oudtburghweg is een nieuwe ijsbaan gekomen. Er wordt meteen op geschaatst (zie: Orij 2018)
- **95**
- **1995** - Grote uitbreiding en modernisering van De Zandhoeve.
- **1995** - De Haaf, aan de Natteweg, in de as gelegd. In **1996** herbouwd.
- **1995** - Er komt een appartementencomplex in plaats van hotel 'De Hertenkamp'.
- **Telefoonnummers 1995** - Omnummering naar 10 cijfers. Het kengetal wordt 072. (RW & KO)
- **1996** - 'De Haemstede' (inmiddels zorgcentrum) ingrijpend verbouwd.
- **1996** - Het nieuwe Beau Séjour (een appartementencomplex, Breelaan) gereed.
- **1996** - Historische Vereniging Bergen adopteert de Oude Begraafplaats.
- **1996** - Mevr. I. Günther waarnemend burgemeester (tot **2001**). (RW) Zij volgt Ritsema op. Artikel over hem door Bob Berg in de AC.
- **1997** - De eerste warenmarkt in Bergen.
- **1999** - Jan Hogervorstschool (kleuterschool van de Van Reenschool) gesloopt.

- 1999 - De laatste rijdende winkel in Bergen (zie: Vijn 2009: 24 - 27)
- 1999 - 2001 - Bebouwing van Brederodeveld.
- *Autokentekens 1999* - Twee cijfers, twee letters en weer twee letters, **tot 2008** (RW & KO)
- 1999 - 2002 - Bouw spraakmakend huis Buerweg 39; Soeters architect. (zie: Polak 2013)
- **00**
- 2001 - Toneel- / filmzaal 'De Rustende Jager' gesloopt
- 2001 - Samenvoeging Bergen, Egmond en Schoorl (RW)
- 2001 - P.H. de Winter burgemeester (groot) Bergen, tot 2007. (RW)
- 2002 - (december) Ronde aangelegd, kunstwerk 'Poort van Bergen' geplaatst
- 2002 - Café 'De Brink' dicht. Wordt later 'Wonders'
- 2001 - 2003 - Sloop 'De Rustende Jager', restaurant 'De Pepermolen', supermarkt B&W, woonhuis fam. Diesfeldt / Schrama. Bouw van het nieuwe complex.
- 2003 - Bloemenkiosk van Welses en IJskiosk (bij Bakema-flat) gesloopt
- 2004 - Zusterflat van Oudtburgh (Molenweidje) gesloopt
- 2004 - Rij huizen uit 1918 aan het Zakedijkje gesloopt
- 2004 - Juwelier Peperkamp verbouwt de Berger Meermin tot 'een Griekse tempel'. (Bergerweg)
- 2004 - 2008 - Oudtburgh aan het Molenweidje gebouwd
- **05**
- 2005 - Nieuwe entree Ruïnekerk gereed. (een vergroot 'Zaans Huisje')
- 2005 - Middelbare Meisjesschool (1925, onderdeel BSG), Rondelaan 28, wordt 4 appartementen
- 2006 - 'Het Wapen van Bergen' eindelijk gesloopt
- 2006 - Sloop 'De Stulp'. (zie: Koch en Duin 2018) [2008]
- 2006 - Multidisciplinair gezondheidscentrum aan de Nassaulaan gereed
- 2006 - Begin bouw appartementencomplex 'De Tuinen' bij de Ursulinen
- 2006 - De tennisbanen 'De Bedriegertjes' gesloten.
- 2007 - Duinhoeve, 19de-eeuwse boerderij, Breelaan, vervangen door Romeinse kitsch-villa.
- 2007 - Nieuwe woningen Zakedijkje (31 stuks) afgebouwd. (zie: Min in: 'Kennemer Wonen' 2007: 27 - 28)
- 2007 - A.P. Hertog burgemeester tot 2008. (RW)
- 2007 - Villa Wittenburg aan de Breelaan, eens een hotel, gesloopt
- 2007 - Het al bijna honderd jaar bestaande café 'Berger Veerhuis' wordt verkocht. (Voor een overzicht van vroegere cafés en hun locaties zie: van Eijk 2012: 16 - 21) Met **kaart!**
- 2008 - H. Hafkamp burgemeester. (RW)
- 2008 - 'De Stulp' bij de Hertenkamp, gebouwd in 1917 (Arch.: P. Elders) gesloopt, Na veel gerechtelijke procedures kwam er in 2013-2014 een villa voor in plaats [2006]
- *Autokentekens 2008* - Twee cijfers, drie letters en een cijfer (RW & KO)
- 2009 - Nieuwe Bergense School aan he Zakedijkje gereed
- 2009 - Hotel en conferentieoord Blooming krijgt zijn huidige vorm (zie: Koch en Duin 2018: 101)
- **10**
- 2010 - Sloop Mathieu Wiegmanschool
- 2010 - Op de hoek Guurtjeslaan / Breelaan maakt de tabakswinkel plaats voor een kantoor van de Regiobank. Architect: Bureau Schoute
- 2010 - Sloop stolpboerderij 'De Veerhoeve' bij de rotonde van de Bergerweg
- 2011 - (ex-)Texaco v/h Akerboom verdwijnt van het Plein
- 2013 - 2014 - Op de plek van 'De Stulp' komt een modernistische villa (arch.: Vincent Gilling)
- 2012 - Palermo gesloopt. [JR: 2013]

- **2014** - Het nieuwe Boendermakerhof opgeleverd, na sloop oude in **2013**. (JR)
- **2014 - 2015** - gemeentehuis Elkshove gesloopt > nieuwe brandweerkazerne **2016**. (JR)
- **2016 - 2017** - Op het terrein van 'De Haaf' aan de Natteweg verrijzen en drie wooncomplexen (arch. Reinald Bosman)